

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2453/2025
02.04.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радмила Стаменковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате увећане зараде, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 448/25 од 06.02.2025. године, у седници одржаној 02.04.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 448/25 од 06.02.2025. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 448/25 од 06.02.2025. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 901/22 од 09.05.2024. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име неисплаћених разлика у припадајућој заради исплати и то: на име неплаћеног прековременог рада за фебруар, април, мај, јун, јул, септембар, октобар, новембар и децембар 2016. године, јануар, март, мај, јун, јул, август, септембар, октобар, новембар и децембар 2017. године, јануар, фебруар, март, април, новембар и децембар 2018. године и јануар 2019. године појединачне новчане износе са законском затезном каматом од 20-ог у текућем месецу за претходни месец до исплате; на име неплаћеног прековременог рада који је плаћен као редовни: за фебруар, јун, јул, септембар, октобар, новембар и децембар 2016. године, за јануар, јун, јул, август, октобар и децембар 2017. године, за јануар, фебруар, април и децембар 2018. године и за јануар 2019. године појединачне новчане износе са законском затезном каматом од 20-ог у текућем месецу за претходни месец до исплате; на име неплаћеног ноћног рада: за фебруар, април, мај, јун, јул, септембар, октобар, новембар и децембар 2016. године, за јануар, март, мај, јун, јул, август, септембар, октобар, новембар и децембар 2017. године, за јануар, фебруар, март, април, новембар и децембар 2018. године и јануар 2019. године, појединачне новчане износе са законском затезном каматом од 20-ог у текућем месецу за претходни месец до исплате и на име накнаде за рад за време празника за јануар 2017. године, април 2018. године и јануар 2019. године појединачне новчане износе са законском затезном каматом од 20-ог у

текућем месецу за претходни месец до исплате, како је то све ближе одређено у ставу првом изреке првостепене пресуде, као и захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на појединачно одређене новчане износе исплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, те се одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове поступка у укупном износу од 67.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 901/22 од 09.05.2024. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана је тужена да му на име неисплаћених разлика у припадајућој заради и то: на име неплаћеног прековременог рада, на име неплаћеног прековременог рада који је плаћен као редован и на име неплаћеног ноћног рада, за одређене месеце у периоду од фебруара 2016. године закључно са јануаром 2019. године и на име накнаде за рад за време празника за јануар 2017, април 2018. и јануар 2019. године, појединачне новчане износе са законском затезном каматом од 20.-ог у текућем месецу за претходни месец, како је све ближе одређено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана је тужена да у корист тужиоца на све износе досуђене ставом првим изреке, исплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на сваки појединачно одређени износ Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 265.220,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 448/25 од 06.02.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужена, са захтевом за накнаду трошкова поводом његовог састава.

По оцени Врховног суда, у овом спору испуњени су услови из члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23, у даљем тексту: ЗПП) за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе и тумачења материјалног права у погледу права професионалних припадника Војске Србије на новчану накнаду због неисплаћене увећане плате за прековремени рад, прековремени рад који је исплаћен као редован, ноћни рад и рад за време празника и начин њеног остварења.

Из тог разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 404. став 2. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је наредбом о постављењу постављен по мирнодопској формацији у за техничара за ..., уједно и ... у ВП Ангажован је у складу са својим постављањем у стално садејствованим снагама за контролу и заштиту суверинитета ваздушног простора РС у саставу дежурне јединице локалне авијације. Наређењем је регулисано да се рад извршава по систему 2-2-3 или 4-3 (два или четири дана или три дана викендом). Према решењу од 07.10.2010. године, тужиоцу је одређен коефицијент према положају од 0,74 и коефицијент према чину од 0,35, затим додатни коефицијент у висини од 25 % основног коефицијента по основу посебних услова службе у Војсци Србије, по основу вршења службе у јединици ранга чете одређен му је додатни коефицијент за посебне услове службе, због тежине, карактера и трајања посла од 0.113, као и додатак на плату од 6,4%, по основу навршених година рада у радном односу, који се увећава за 0,4% за сваку навршену годину рада у радном односу. Из евиденције присутности на послу, чији је саставни део образац – легенда о присутности на послу, утврђено је присуство тужиоца на послу од фебруар 2016. године закључно са новембром 2020. године. Из налаза и мишљења и изјашњења судског вештака за економску-финансијску област је утврђена висина потраживања тужиоца у утуженом периоду по свим траженим основима, као и то да тужиоцу приликом обрачуна зараде за утужени период нису обрачунати сати прековременог рада, ноћног рада и рада на дане празника који нису радни дани, те му је за спорни период исплаћена зарада само за редовни рад, али не и за рад остварен преко редовне 40-часовне радне недеље, а да тужилац није користио слободне дане на име оствареног прековременог рада. Тужилац је у спорном периоду радио прековремено, ноћу и у дане празника, у складу са организацијом посла код тужене, а тужена није доказала да је извршила прераспodelу радног времена. Због организације рада и природе посла, тужилац није био у ситуацији да одбије обављање рада код тужене.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац у утуженом периоду радио прековремено, ноћу и у дане нерадних празника, а да му тужена по овим основима није исплатила увећану зараду, нити је доказала да је вршена прераспodelа радног времена или да су тужиоцу одобрени слободни дани, те је с позивом на правила из члана 85. став 1. и 98. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07... 74/21), члана 34. став 1. и 3. и члана 36. Правилника о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“ бр. 28/2011 и 28/214) и члана 8. Правилника о изменама и допунама Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“ бр. 31/2015 и 10/2017) усвојио постављени тужбени захтев за исплату увећане плате по траженим основима.

Другостепени суд је прихватио као правилно становиште и аргументацију првостепеног суда, позивајући се такође на одредбе Закона о војсци Србије и Правилник о платама професионалних припадника Војске Србије, које су наведене у образложењима донетих пресуда, уз додатну аргументацију овог суда да је предмет

спора новчано потраживање из радног односа и да је у надлежности суда опште надлежности да у парничном поступку одлучује о имовинскоправном захтеву тужиоца.

По налажењу Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права од стране нижестепених судова, који су занемарили чињеницу да се тужилац за утужени период није обратио надлежном старешини са захтевом за признање права у за то прописаном управном поступку.

Рад дужи од пуног радног времена предвиђен је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/07 ... 94/19), као елемент посебних услова под којима професионално војно лице (официр, подофицир и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије намењеним за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице односно установе, или би била нанета материјална штета, или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Одредбом члана 15. став 1. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“, број 10 од 20.04.2017. године - пречишћени текст) прописано је да официру, односно подофициру у радном односу на одређено време и професионалном војнику, због посебних услова рада под којима врши службу у Војсци Србије прописаних чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије, припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 20% од основног коефицијента.

Међутим, одредбом члана 98. Закона о Војсци Србије прописано је да је професионално војно лице дужно да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писмени налог надлежног старешине (став 1), с тим што такав прековремени рад не може да траје дуже од осам сати недељно нити дуже од четири сата дневно (став 2), изузев у случајевима предвиђеним у трећем ставу тог члана. Према члану 85. став 1. наведеног закона, професионалном војном лицу увећава се плата за часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. тог закона.

Одредбом члана 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, поред осталог, прописано је: да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који, по писаном налогу надлежног старешине, ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1); да се прековремени рад тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протека тромесечја у којем их је остварио (став 2); да се изузетно, професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева тако обиман прековремени рад, може исплатити додатак за сваки сат

прековременог рада који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност министра одбране (став 3); да професионалном припаднику Војске Србије који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије не припада увећање из члана 32. и 33. Правилника (ноћни рад и рад на дане празника који није радни дан) и из става 1. и 3. овог члана (став 4).

Дакле, за рад дужи од пуног радног времена из члана 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије, тужилац нема право на увећање плате јер му је за такав рад основни коефицијент за обрачун плате увећан за 20%. За рад дужи од пуног радног времена (прековремени рад) из члана 98. став 1. наведеног закона, тужилац по правилу има право на слободне сате (сат ипо за сваки сат прековременог рада) а само изузетно, под условима из члана 35. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, може му се исплатити зарада увећана за 26% вредности радног сата.

Према одредбама чланова 141. и 142. Закон о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену, о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“, странка може да покрене управни спор.

Одредбом члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу радне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу радне листе), отпремнини, јубиларној награди.

Из изложеног, по становишту Врховног суда, следи да је за остварење права по основу прековременог рада, ноћног рада, рада у дане државних празника који су нерадне дани, тужиоца било неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тих права - утврђивања права на слободне сате, као правила или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова - немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојање сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

С`тога, у ситуацији када тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате, нема основа за његово потраживање, које би му било могуће досудити само по правилима о накнади штете у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, због незаконитог или неправилног рада државног органа који му није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Следствено изложеном, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у другом ставу изреке.

Тужена је у коначном исходу парнице успела у спору, па јој на основу чланова 153. став 1., 154. и 163. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху. Висина је одмерена на име тражених и одређених трошкова за састав одговора на тужбу 9.000,00 динара и за састав жалбе и ревизије по 27.000,00 динара, сходном применом Тарифе о наградама и накнада трошкова за рад адвоката важећој у време предузимања ових процесних радњи („Службени гласник РС“ бр. 43/2023) у вези са чланом 162. ЗПП.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Како трошкови одговора на ревизију нису били потребни тужиоцу за вођење ове парнице, Врховни суд је применом одредбе члана 154. став 1. у вези са чланом 165. став 1. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић